

Várostalanság?

Megújuló elképzelések az európai városok jövőképehez

Konferencia 2011. február 9. – Európa Parlament, Brüsszel

Az EFAP (Európai Építészeti Politikai Fórum) és az EP Urban Intergroup (EP Városok Munkacsoportja) együttműködésében szervezett konferencián, mintegy 200 meghívott részvételével az Európa Parlamentben első alkalommal került napirendre az építészeti kultúra ügye. A konferencia központi kérdése az volt, hogy a hagyományos európai város, mint modell vajon még mindig

érvényes gazdasági, társadalmi és kulturális üzenetet hordoz-e a jövő európai metropolisza megszűléséhez akkor, amikor a piac vezérelt, kontroll nélküli szuburbanizáció gyakran teremt banális, alacsony építészeti minőségű, „várostalan” épített környezetet, a 70%-ban városalakó európaiak számára.

Jan Olbrycht európa-parlamenti képviselő, az EP Urban Intergroup munkacsoport elnöke megnyitójában feltette a kérdést: szükség van-e európai várospolitikára vagy ez a helyi önkormányzatok ügye? A válasz egyértelmű: meg kell vitatni az európai városok jövőjét, számba kell venni az új kihívásokat és beszélni kell a városi élettér minőségéről, a hosszútávú tervezésről. Ez nemcsak az Európai Unió ügye, a városok problémái a globalizáció miatt az egész világon hasonlóak.

Rob Docter az EFAP elnöke kiemelte, hogy itt az ideje újra szoros kapcsolatot létesíteni a politika és az építészet között. Olyan új várospolitikára van szükség, amely a kultúra és az alkotás erejére támaszkodik, szem előtt tartja a táj és az építészet minőségének fontosságát, hogy szerepük meghatározó lehessen a jövő városának létrejöttében.

A London School of Economics kutatója, Andrea Colantonio az európai városok változásának utóbbi két évtizedét aranykorként értékelte, amelyet erős vezetés jellemez és amelynek a globális gazdasági válság vetett véget. Napjainkra a növekvő bizonytalanság, a csökkenő költségvetési források még inkább aláhúzzák annak az új városfejlesztési politikának a szükségességét, amely megakadályozhatja, hogy az elmúlt húsz év eredményei kárba vesszenek. Andrea Colantonio mindebben kiemelte az Európai Fejlesztési Bank szerepének fontosságát, az alacsony kamatozású hitelek és a JESSICA program jelentőségét. Véleménye szerint a jövő európai várospolitikáját az alábbiak kell, hogy jellemezzék:

– erős vezetés, tiszta identitás és célok,

- a felhalmozott tudás megőrzése,
- új fejlesztési eszközök, pénzügyi fenntarthatóság,
- hatékonyság, együttműködés inkább, mint verseny,
- a szociális és pénzügyi szektor kapcsolódása,
- hosszú távú tervezés, zöld gazdaság,
- az új tagországok bátorítása, tudásátadás,
- a globális gazdaságban történő változások miatt a kapcsolatok erősítése az Európai Unió és a BRIC (Brazília, Oroszország, India és Kína) országok között.

A holland építész, Winy Maas szerint az építészet néha túl önző és ez elszigeteli az építészeket. Ezért törekedni kell építészet és a politika kapcsolatának javítására, mert csak így jöhet megújulás. Szellemes előadásában képeket érzékeltette, hogy hogyan vezet a városokban a különlegességre törekvés, „emblemikus” épületek, hidak stb. építése végül fantáziátlan egyformasághoz. Csakúgy, mint a „Green Dream”, a zöld álmok megvalósításának humorral megalkotott fantáziaképei: „ablaktalan” házak, napkollektor a barcelonai Gaudi házra, kairói piramisforma épületek, világító baktériumok az amszterdami csatornába a közvilágítás pótlására ... A „zöld épületek” egyformák és csúnyák, a „zöld” véleménye szerint, inkább bénító mintsem új minőséget teremtenek! És mi jön a „zöld” után? – kérdezte végül.

A francia építész és várostervező, Jacques Ferrier az „Érzékeny város” (La Ville Sensuelle) projekt tervezője arra sürgető kérdésre keresi a választ, hogy vajon milyenek kell lennie a XXI. század városának. Elképzeléseit az általa tervezett sanghaji Francia Pávilon példáján keresztül mutatta be, ahol pávilon zöld tetőfelületei érzékenyen keresnek kapcsolatot a táj és az építészet között. Előadásában hangsúlyozta, hogy a gazdasági válság következményei és a fenntartható környezet igénye egyaránt új építészeti nyelvezet kialakítását teszi szükségessé.

Jana Revedin a Velencében élő, német építészprofesszor asszony arra kíváncsi, hogy kik élnek majd 2020-ban az európai városokban? Kiemelte, hogy a hangsúlyt a produktivitás helyett az élhetőségre kell helyezni, mert a város az a hely, ahol az emberek együtt élnek és dolgoznak. Az etikai értékek térnyerése fontosabb a technikai haladásnál. Felhívta a hallgatóság figyelmét arra a tényre, hogy napjainkban a Föld lakóinak több, mint 50%-a hajléktalan. Ezért erőfeszítéseket kell tenni a meglévő épületek újrahasznosítása és a helyben gyártott építőanyagok használata érdekében. Az új minőségi kézművességet kell középpontba állítani, melyet a fejlődő világ: Kína, India, Egyiptom, Dél-Afrika példáival illusztrált.

Engedélyezési, kiviteli, bontási, felmérési, vasbeton és acélszerkezeti tervek szerkesztése, digitalizálása ArchiCad, AutoCad, Nemetschek, VB-Express és más programokkal.
Planwork Kft. Telefon: 270-0968, (70) 362-6888 www.planwork.net

Rudolf Niessler az Európai Bizottság regionális politikájának koordinálásáért felelős igazgatója kijelentette, hogy a regionális politika tulajdonképpen befektetés-politika, mely támogatja a növekedést serkentő, hatékony energiafelhasználással és alacsony CO₂ kibocsátással működő vállalkozásokat. Ebben a folyamat-

ban a városok kulcsszereplők, feladatuk a befektetők vonzása, a munkahelyteremtés és a magas színvonalú élet feltételeinek a megteremtése. Hangsúlyozta, hogy Európa nemzeteinek a legkülönfélébb kihívásokkal kell szembenézniük és az egyes országok fejlettségének szintje is különböző, ezért van szükség a kohéziós politikára. Az építészetnek kulcsszerep jut a jövő formálásában, de nemcsak maga az épület, hanem a környezete, úgy a fizikai, mint a szociális egyaránt fontos, ezért csak a holisztikus megközelítés hozhatja meg a kívánt eredményt.

A holland infrastrukturális és környezetvédelmi minisztérium területi tervezési igazgatója, Henk Ovink véleménye szerint – túl azon a tényen, hogy napjainkban kevés a munka és Hollandiában az építésszek 40%-a munkanélküli – a jó tervezői elképzelések gyakran a túlszabályozás miatt buknak el, ami a közhiedelemmel ellentétben ráadásul nem is az EU által megkövetelt szabályozás, hanem náluk a túlburjánzó holland bürokrácia következménye. A Föld problémáiról szólva kiemelte, hogy mai világunk kihívásai óriásiak, általánosak és néha absztraktak, kezdve a klímaváltozástól az élelmiszerfüggőségen át a szegregációs és vallási problémákig, amelyek úgy látszanak mintha nem is a nyugati országok gondjai lennének. A világ összetettsége miatt nem érzékeljük azonban a valós folyamatokat, amelyek elől többé már nem menekülhetünk el, itt a cselekvés ideje! A kihívások nagyok, a mozgástér úgy fizikai, mint pénzügyi értelemben kicsi. A térségi tervezés nem érdekek kompromisszuma nem is programok gyűjteménye többé. A térségi tervezés törvényekben és szabályokban ad formát a jövőképeknek, a programok pedig társadalmi, gazdasági és kulturális feladatok. Ezek végrehajtásáért pedig a politika felelős. Reméli, hogy a tervezés és a politika új szövetsége létre fog jönni a legnagyobb kihívás leküzdése érdekében, amely nem is a klímaváltozás, hanem az urbanizáció.

A 2009-es földrengés által romba döntött, olasz L'Aquila város polgármestere, Massimo Cialente beszámolt a 22 hónapja történt tragédia következményeiről és a mai is előttük álló szinte megoldhatatlannak látszó feladatokról: a 150 ezres városnak gyakorlatilag megszűnt a történelmi központja, elveszett a közösség identitása, ami politikai földrengéssel is járt.

Mit építsenek újra és hogyan erre a kérdésre keresik a

választ, miközben visszautasították a kormány ajánlatát, amely a problémák megoldására egy új „barakk” város építését javasolta. L'Aquila városa a közösség által vezérelt rekonstrukcióban gondolkodik.

Az előadásokat követő hozzászólások után Rob Docter EFAP elnök köszönte meg a színvonalas prezentációkat. Kifejezte reményét, hogy ez a konferencia csak a kezdete volt annak a folyamatnak, amelyben kemény munkára lesz szükség az építészeti kultúra és a közösségi kormányzás területén egyaránt.

„A fenntartható város nem a véletlen műve, ha élhető városokat akarunk, akkor úgy az építészeknek, mint az EU politikusainak elkötelezettenek kell lenniük és vállalniuk kell a felelősséget a jövőért” - mondta végül.

A konferencián részt vett az ACE (Építésszek Európai Tanácsa) városokkal foglalkozó munkacsoportja is, amely közvetlenül a konferencia előtt tartotta munkaértekezletét.

Antonio Borghi a munkacsoport vezetője beszámolt arról a munkáról, amelynek keretében az ACE 25 kulcsindikátort dolgozott ki az EU Fenntartható Városok Keretprogramjához. Ezek alapján 60 európai várost akarnak tesztelni. Véleménye szerint erősíteni kell az együttműködést az ACE és az EFAP között, hogy minél nagyobb befolyást lehessen gyakorolni az európai várospolitikára.

Az ACE Urban Issues munkacsoport nagy várakozással tekint a májusban Budapesten megrendezendő EFAP konferencia elé.

*Dr. Orosz Bálint
a MÉK-MÉSZ Külügyi Bizottság tagja*

MÉSZ Könyvtár

Nyitva tartás: hétfőn és pénteken 10–12 óráig,
kedden és csütörtökön 14–16 óráig.

Új könyvek:

- Korszerű természetes ház – a Terc Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. ajándéka
- Journal Arquitectos portugál folyóirat 4 száma (2009) – Krakler Judit ajándéka. Köszönet az ajándékozóknak!

**Szeretettel várjuk régi és új
könyvtárlátogatóinkat a fenti időpontokban.**